

Vlaams
Parlement

vergadering **C24**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 11 oktober 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Rob Beenders aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over maatregelen voor het terugdringen van de waterarmoede – 2788 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de burgerlijke klacht van meerdere natuurverenigingen inzake de bescherming van de poldergraslanden – 70 (2016-2017)	5
VRAAG OM UITLEG van Rob Beenders aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de consultatierondes van de drinkwatermaatschappijen over de watertarieven – 74 (2016-2017)	10
VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de consultatie van de abonnees over de nieuwe drinkwatertarieven – 139 (2016-2017)	11
VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de stand van zaken van de verhandelbare ontwikkelingsrechten en planologische ruil – 145 (2016-2017)	13
VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de infonota van de Vlaamse Windenergie Associatie (VWEA) – 146 (2016-2017)	15
VRAAG OM UITLEG van Willy Segers aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het gebrek aan meetpunten in het westen van Vlaams-Brabant voor geluid en (ultra)fijnstof afkomstig van het vliegverkeer – 156 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Ingrid Pira aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de luchtkwaliteit nabij de luchthaven van Antwerpen – 159 (2016-2017)	18
VRAAG OM UITLEG van Ingrid Pira aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het uitblijven van een beslissing inzake het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen – 170 (2016-2017)	21
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over Dieselgate, een jaar later – 140 (2016-2017)	23

VRAAG OM UITLEG van Rob Beenders aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over maatregelen voor het terugdringen van de waterarmoede – 2788 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Minister, mijn vraag om uitleg is een opvolgingsvraag van voor het zomerreces, waarbij we twee voorstellen hadden gedaan die u verder zou onderzoeken. Het betrof twee voorstellen om de waterarmoede in Vlaanderen terug te dringen.

Het eerste voorstel betrof het statuut van beschermde klant. Nu wordt dat statuut voor de waterfactuur maar één keer per jaar toegekend, namelijk op 1 januari. Als je dan op 2 januari terugvalt op een leefloon, moet je een jaar wachten om recht te hebben op de sociale correctie. Het voorstel was om dat sneller toe te kennen, zoals bij gas en elektriciteit, waar het trimestrieel wordt toegekend.

Het tweede voorstel betrof de beschermde klanten, die vandaag, als ze het zelf vragen, het recht hebben om hun facturen maandelijks te betalen in plaats van driemaandelijks. Dat moet gebeuren op vraag van de beschermde klanten. Het gebeurt dus niet automatisch. Het voorstel is om regelmaat van maandelijkse betalingen voor beschermde klanten automatisch toe te kennen, waardoor mensen in een financieel moeilijker situatie makkelijker hun budget kunnen plannen. Zo komen ze niet voor een verrassing te staan wanneer ze drie maanden later een factuur krijgen waarop ze niet echt hadden gerekend.

Minister, in de commissie hebt u als bevoegd minister geantwoord dat u beide voorstellen met uw administratie zou bespreken. Welke stappen hebt u ondernomen om beide voorstellen te bespreken? Bent u bereid om beide voorstellen om te zetten in concrete beleidsmaatregelen om zo de waterarmoede terug te dringen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Beenders, uw vorige vraag om uitleg dateert van 5 juli. Ik heb toen inderdaad een aantal elementen meegenomen en gezegd dat ik dat zou laten onderzoeken. Na die bijeenkomst heb ik dat meteen overgemaakt aan de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). Ik heb de VMM de opdracht gegeven om dat te overleggen met de betrokkenen, de armoedeorganisaties en de drinkwatersector.

Sinds 2015 loopt er een project Water en Armoede. Dat is hier al een paar keer aan bod gekomen. In dit project wordt Samenlevingsopbouw Provincie Antwerpen door mij financieel ondersteund om de problematiek van waterarmoede te onderzoeken, de effecten van het bestaande beleid te bekijken en concrete beleidsaanbevelingen te formuleren.

Het eerste werkjaar heeft reeds aanleiding gegeven tot een heel concreet rapport met aanbevelingen. In het tweede werkjaar wordt er in overleg tussen de verschillende OCMW's, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), armoedeverenigingen, de Vlaamse Ombudsdienst en vertegenwoordigers van de drinkwatermaatschappijen gewerkt aan de opmaak van heel concrete aanbevelingen voor een code van goede praktijk voor de opvolging van wanbetaling. Dat wordt met de VMM op de voet opgevolgd.

De aspecten die u aanhaalt, maken onderdeel uit van dit werk en werden vanuit het project Water en Armoede als aandachtspunt naar voren geschoven. Het

project zal concrete aanbevelingen doen die door de drinkwatermaatschappijen zullen kunnen worden geïntegreerd.

Op 16 september vond er een rondetafelgesprek plaats in het kader van het project waarop de aanbevelingen concreet werden voorgesteld aan de verschillende individuele drinkwaterbedrijven. Wat de aanbeveling betreft om te voorzien in meerdere instapmomenten, kan ik alvast meegeven dat dat goed werd onthaald door de drinkwaterbedrijven en dat ze niet tegen dat voorstel zijn. Zij geven wel aan dat dat ook negatieve gevolgen kan hebben. Het sneller afstemmen, een frequentere koppeling met de Kruispuntbank Sociale Zekerheid kan voor sommige klanten die het statuut van beschermde klant hebben, ook omgekeerd worden geïnterpreteerd. Daarop hebben zij gewezen.

Daarnaast heb ik aan de drinkwaterbedrijven gevraagd een operationeel-technische analyse te starten, die de effectieve haalbaarheid en de termijn van wanneer we dat kunnen laten ingaan, opmaakt. Ook de maandelijkse betaling kwam toen naar voren. Als de maandelijkse bedragen erg klein worden, wat het geval is voor rechthebbenden op het sociale watertarief, wegen de baten wellicht niet op tegen de mogelijke nadelen. Een maandelijkse factuur vraagt een maandelijkse opvolging met risico op een verhoogde onduidelijkheid in het betalings-traject. Het automatisch starten van een maandelijks betalingsregime kan ook stigmatiserend werken voor die groep van klanten. Bovendien wijzen de cijfers uit de recentste sociale statistiek juist uit dat er een zeer goede betaling is van die doelgroep vergeleken met sommige andere groepen. Automatisch het regime van maandelijkse betaling opleggen, is dus geen evidentie.

U ziet dat ik mijn engagementen nakom om de voorstellen te onderzoeken. Ik benadruk ook dat de bijsturing van het Algemeen Waterverkoopreglement een beslissing vraagt van de Vlaamse Regering. Dat kan dus niet alleen door mijzelf gebeuren, het moet worden geïnitieerd. Om te vermijden dat we dit Algemeen Waterverkoopreglement te frequent moeten wijzigen, heb ik alle aspecten die moeten worden aangepast, gebundeld. Dat gebeurt op dit ogenblik. We zullen die elementen dan meenemen om het Waterverkoopreglement aan te passen.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp-a): Minister, het zou kunnen dat ik niet alles juist heb gehoord.

In verband met de termijn, denk ik dat u hebt gezegd dat u alle wijzigingen zou bundelen om op een bepaald moment alle aanpassingen van het reglement tegelijk door te voeren. Als dat inderdaad uw antwoord was, hebt u dan een idee van de timing? Wanneer zal dat gebeuren? Het zou goed zijn mochten we vooral de instapmomenten voor beschermde klanten nog voor 1 januari in orde krijgen. Dan zijn we ook voorbereid op eventuele prijsstijgingen die er misschien zullen komen wanneer de nieuwe tariefplannen van de drinkwatermaatschappijen in werking treden. We weten uit de consultatierondes dat bij sommige drinkwatermaatschappijen de kans op grote prijsverhogingen wel groot is. We moeten ze voor zijn en ervoor zorgen dat de mensen die in de loop van 2017 financieel in de problemen komen, recht hebben op een correctie van 80 procent. Zo moeten we hen niet noodgedwongen een jaar laten wachten.

Wat betreft de maandelijkse factuur die ze automatisch zouden moeten krijgen, denk ik wel dat het klopt dat die bedragen soms te klein zijn om daar een administratieve procedure voor op te zetten. Het is goed dat het werkveld en de OCMW's goed weten dat deze maatregel bestaat. Voor die mensen die het echt nodig hebben om in een budgetbegeleiding duidelijk te weten welke facturen ze maandelijks krijgen, moeten verrassingen met driemaandelijks facturen worden uitgesloten. Zij moeten weten dat ze daarop een beroep kunnen doen. Vorig jaar

zouden daar maar een kleine tweehonderd mensen een beroep op hebben gedaan. We moeten vooral goed de maatregel blijven communiceren naar het werkveld, zodat de betrokken personen weten dat ze er recht op hebben als het hen zou kunnen helpen. Minister, het zou heel interessant zijn, mocht u over die termijn nog wat uitleg kunnen geven.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Beenders, u spreekt van 1 januari 2017, om het in orde te brengen, zodat er vaker zou worden afgestemd op de Kruispuntbank. Maar puur technisch kan dat zeker niet meer. Wij zullen het zo snel mogelijk doen, volgens wat praktisch haalbaar is. Dit lijkt mij echter technisch niet mogelijk.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp-a): Minister, ik wil u bedanken. Ik ben tevreden dat de instapmomenten op jaarbasis vermeerderd zullen worden. Dat is voor iedereen een goede zaak. Ik kijk uit naar de wijziging van het Waterverkoopreglement, binnenkort.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de burgerlijke klacht van meerdere natuurverenigingen inzake de bescherming van de poldergraslanden – 70 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp-a): Minister, de poldergraslanden zijn stilaan ook een historisch permanent dossier aan het worden. Het is in elk geval al een ongelooflijk lange discussie en lijdensweg geweest om ze beschermd te krijgen. De Vlaamse Regering heeft in november 2015 beslist om de beschermingsmechanismen in tweeën te hakken, naargelang van de bestemming, en om voor de specifieke landbouwbestemming de beschermingsregimes van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) te gebruiken. Daar is van bij het begin zeer veel discussie over geweest, om de nogal voor de hand liggende reden dat het GLB een veel minder hoog beschermingsniveau biedt. Dat heeft onder andere het absurde gevolg dat in historisch beschermde graslanden, waar het historische karakter in de eerste plaats aan biodiversiteit vasthangt, het GLB toelaat dat er pesticiden worden gebruikt, dat er reliëfwijzigingen kunnen gebeuren, en dat ook een deel van die poldergraslanden, wanneer ze bijvoorbeeld puur als paardenweide worden gebruikt, buiten beschermingsregimes vallen.

De discussie is dus niet nieuw. Ik heb er vorige week nog een schriftelijke vraag over ingediend. Er zijn ondertussen ook voorbeelden van situaties waar men op historisch permanent grasland tientallen, om niet te zeggen honderden vrachtwagens zand stort, dat dan blijkbaar afkomstig is van gemeentewerken. Dat is in het licht van het historisch erfgoed dat men hier probeert te beschermen, toch een beetje bizar. Blijkbaar is het ook zo dat aan klachten daarover geen gevolg wordt gegeven. Bijgevolg hebben een aantal milieuverenigingen een hele tijd geleden, in mei of april 2016, er al voor gekozen om het Vlaamse Gewest in gebreke te stellen. De antwoordtermijn van drie maanden voor het Vlaamse Gewest, dat is dan uw kabinet of administratie, is ruimschoots overschreden. Zelfs na zes maanden heeft men van u geen antwoord gekregen op die

ingebrekestelling. Daarom heeft men een burgerlijke klacht ingediend. Dat is jammer genoeg ook niet de eerste keer, en het is ook niet de eerste keer dat het Vlaamse beleid voor een rechtbank ongelijk zou krijgen. Maar het is op zijn minst jammer te noemen.

Nog eens, die poldergraslanden zijn historisch erfgoed. Het gaat niet om nieuw aangelegde milieureservaten. Het gaat wel degelijk over echt historisch beschermd erfgoed. Het is bijzonder jammer dat men in een juridisch kluwen stapt omdat men ervoor gekozen heeft om een groot deel van die poldergraslanden maar een halve bescherming te bieden.

Minister, waarom heeft de Vlaamse Regering of de administratie het niet nodig geacht om binnen de voorziene termijn en zelfs niet binnen het dubbele daarvan te antwoorden op een correct ingediende ingebrekestelling? Dat heeft natuurlijk mede geleid tot de noodzaak om naar een rechtbank te stappen.

Bent u, om te vermijden dat we in een juridische procedure vast komen te zitten, bereid om tegemoet te komen aan de mijns inziens toch terechte klacht?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Tobback, het is inderdaad een historisch dossier. Dit complexe dossier heeft eindelijk, na twintig jaar discussiëren en polariseren, een oplossing gekregen. De Vlaamse Regering heeft inderdaad een beslissing genomen. Daardoor is niet minder maar absoluut meer grasland beschermd. Ik vond het trouwens zeer veelbetekenend dat zelfs de heer Caron – het is jammer dat hij hier niet is – voor het zomerreces in de commissie letterlijk zei dat de rust in de polders is teruggekeerd. Ik heb dat toen goed genoteerd.

De Vlaamse Regering heeft beslist dat aan de ene kant voor de al onder natuurregelgeving beschermde 5000 hectare een betere handhaving mogelijk wordt, en dat aan de andere kant 3000 hectare die nog geen bescherming genoot, werd aangeduid en vastgesteld. Wij hebben die nu voor het eerst beschermd tegen ploegen en omzetten, met ingang van 1 januari 2016. Wanneer men zegt dat de bescherming niet ver genoeg gaat of dat er te weinig areaal in de graslanden wordt beschermd, ben ik het daar niet mee eens.

Er wordt vaak verwezen naar de bescherming die binnen het GLB geldt. Die regelgeving is op Europees niveau tot stand gekomen. Bij de stemming in het Europees Parlement heeft een meerderheid zich achter de beschermingsmaatregel voor de ecologisch kwetsbare blijvende graslanden geschaard.

U stelt dat het wijzigen van het reliëf op die graslanden toegestaan zou zijn, maar dat klopt niet. Het scheuren of omzetten van ecologisch kwetsbaar blijvend grasland, inclusief reliëfwijziging, is verboden.

Dat er te weinig areaal is beschermd, dat is ook niet juist. Daar ben ik het helemaal niet mee eens. Vlaanderen behoort net tot de koplopers in de Europese Unie. Er zijn slechts 4 op 28 Europese lidstaten die net zoals wij ecologisch kwetsbare blijvende graslanden beschermen buiten de aangeduide Natura 2000-gebieden. De bescherming van die percelen is een facultatieve optie die Europa ons als mogelijkheid aanbood, en waar wij toe overgegaan zijn. De vier andere lidstaten die dit doen, zijn lidstaten waar het agrarische landschap er heel anders uitziet en waar onze verstedelijkte context niet speelt: Letland, Tsjechië, Luxemburg en Wales.

In uw schriftelijke vraag verwijst u naar een casus in Diksmuide om te illustreren dat er geen bescherming zou zijn. De diensten zijn daar uiteraard ter plaatse geweest omdat er een melding was gebeurd door vzw S.O.S. Kustpolders, u goed

bekend. Ze hebben vastgesteld dat de inbreuk is gebeurd voor de bescherming, dus voor 1 januari 2016. Ik betreur dit uiteraard ten zeerste. Het is een heel uitzonderlijke situatie, maar voor de rest is dat nergens gebeurd.

U zegt dat er niet wordt opgetreden, dat er geen pv's worden opgemaakt. Ik heb een overzicht dat het ANB drie pv's heeft opgesteld voor het vlakdekkend sproeien, en drie recente vaststellingen van gescheurde graslanden. Die pv's zijn dus opgemaakt. Vanuit Landbouw loopt er een controlecampagne, en die heeft vastgesteld dat er vier graslanden zijn gescheurd, en die zijn nu in behandeling bij de afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling (ADLO). Ze zeggen dat de vergoedingen die ze ontvangen in het kader van de vergroening, kunnen worden teruggehaald en dat het ook moet worden hersteld in de oorspronkelijke toestand.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, ik noteer dat u maar op een van de twee voorbeelden uit de schriftelijke vraag bent ingegaan. Ik wil gerust wachten op het antwoord op de schriftelijke vraag om te weten wat er met het tweede voorbeeld is gebeurd. Die twee situaties gingen allebei over een reliëfwijziging en het opbrengen van grond. In elk geval was er een laat antwoord op klachten, zo er al een pv is opgesteld.

Ik ben heel benieuwd om de lijst met pv's te zien. Ik wil ze desnoods per schriftelijke vraag opvragen. Blijkbaar is men in dit handhavingsdomein minder snel en minder alert dan in sommige andere handhavingsdomeinen. Dat is dubbel jammer, aangezien zodra het historisch permanent grasland is geploegd, het oneindig lang duurt om dat in de oorspronkelijke staat te herstellen. Het is hoe dan ook een zeer oud erfgoed en ook een oud zeer dat het systematisch verdwijnt en bijna onmogelijk is terug te brengen. Vandaar de nood aan een wat verdergaande bescherming dan in bepaalde andere situaties.

Minister, ik vind het jammer de heer Caron te moeten tegenspreken, maar als ik kijk naar de commotie die errond bestaat, naar het feit dat die verenigingen – niet een, maar drie – de nood voelen om naar de rechtbank te stappen omdat ze vaststellen dat het handhavingsbeleid en het beschermingsbeleid niet werken, kan ik moeilijk spreken van het terugkeren van de rust in de polders. Ik kan begrijpen dat de heer Caron daarop had gehoopt – misschien hadden we dat allemaal gehoopt – maar de praktijk schijnt toch op iets anders te wijzen. Er is duidelijk bijzonder weinig vertrouwen in een correct handhavingsbeleid en een beschermingssysteem.

U hebt niet geantwoord op mijn zeer concrete vraag waarom er door uw kabinet of uw administratie op geen enkel moment is geantwoord op een ingebrekestelling die dateert van dit voorjaar, na zes maanden, wat eigenlijk twee keer zo lang is als de voorziene antwoordtermijn. Qua behoorlijk bestuur is dat een slecht voorbeeld. Het had misschien kunnen worden vermeden dat men naar een rechtbank ging, met alle kosten en lasten van dien, indien men correct op tijd had geantwoord, of zelfs met een overschrijding van de termijn, maar minstens had geantwoord. Het zegt veel dat men dat niet nodig heeft gevonden. Ik merk ook dat u niet antwoordt op de vraag waarom het niet is gebeurd.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, iedereen weet dat wij vanuit de N-VA hard getrokken hebben aan dit dossier. Ook wij gaven de voorkeur aan de bescherming van extra historisch permanente graslanden via het Natuurdecreet, dat is ook geen geheim. Er is uiteindelijk een eervol compromis binnen de meerderheid uit de bus gekomen om die extra bescherming te doen via de landbouwregelgeving. Mensen die de graslanden alsnog beschadigen, verliezen hun landbouwsubsidie.

Collega Tobback, als er nog steeds graslanden worden genivelleerd of beschadigd, dan is dat een zaak van handhaving en moeten wij daar goed naar kijken of die inderdaad wordt gedaan door de mensen die dat horen te doen.

Voor ons is het bijzonder belangrijk dat in de procedure die we toen binnen de meerderheid hebben afgesproken, een kaart is goedgekeurd en in openbaar onderzoek is gegaan waarop die te beschermen graslanden via het natuurspoor maar ook via het landbouwspoor aangeduid zijn. Dat is voor ons een zeer belangrijk element in het geheel. Die kaart geeft in zekere zin vastigheid, rechtszekerheid. De minister zegt ook dat als je daarop staat, je daar rekening mee moet houden. Dat is geen vodge papier, neen, het is een vastgestelde kaart.

Het is natuurlijk het recht van de natuurverenigingen om te doen wat zij willen en wat zij nodig achten, en eventueel om naar een rechtbank te stappen. Maar ik vind dat niet verstandig, en zij weten dat ook, ik heb hun dat ook gezegd. Ik zou het persoonlijk een kleine ramp vinden als door het aanspannen van procedures die broze bescherming die er nu is – ik geef dat toe – op de helling zou komen en bijvoorbeeld die kaart op de helling zou komen te staan. Dan zetten we een stap terug en houden we eventueel niets over. Dit is toch een verantwoordelijkheid die de natuurverenigingen in dit dossier nemen.

Ik had het liever anders gezien. We hebben er jarenlang aan gewerkt. Dit was het hoogst haalbare. We moeten het hier voorlopig mee doen. In elk geval is afgesproken dat er de komende jaren een evaluatie komt. Ik denk dat dat een moment is waarop kan worden bekeken of wat wij beoogden met die regelgeving, ook gehaald wordt.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ik denk dat niemand kan ontkennen dat het een succes is van de minister om na 20, zelfs 25 jaar, een compromis naar voren te hebben gebracht. Dat compromis heeft het voordeel van de duidelijkheid. Het is duidelijk voor de landbouwer. Er zijn kaarten gemaakt en die worden gecommuniceerd via de perceelsaangifte die landbouwers jaarlijks doen. Er is ook duidelijkheid wat betreft de maatregelen. Bovendien worden die maatregelen door de landbouwers gepercipieerd als zijnde haalbaar in hun economische bedrijfsvoering. Dat is ook een heel belangrijk element.

De rest is, zoals collega Vandaele zegt, handhaving. Het is ook duidelijk voor de handhavers op welke percelen welke maatregelen moeten worden gerespecteerd. Wie op de autostrade te snel rijdt, wordt geflitst of niet, maar als hij wordt geflitst, dan moet hij een boete betalen. Hier is het ook de taak van de handhaving, waar we achter staan, om haar werk te doen.

Ik vind het zeer spijtig dat S.O.S. Kustpolders en de West-Vlaamse Milieufederatie het toch nog nodig vinden om een juridische procedure aan te spannen. Wat collega Caron heeft gezegd, is inderdaad correct. De heer Tobback kan dat waarschijnlijk ook weten, want hij zal ook wel veel vertoeven in de kustpolders. De rust is daar een stuk teruggekeerd. De regeling zoals ze is uitgewerkt, moet de kans krijgen om haar degelijkheid te bewijzen. De handhaving is daar een belangrijk element in, maar ook sensibilisering en motivering van de landbouwers om hier rekening mee te houden. Ik voel in het veld dat ook bij de landbouwers het bewustzijn hieromtrent groeit en dat het respect voor de kustpolders op deze wijze aan het toenemen is.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Tobback, er is wel degelijk geantwoord op de ingebrekestelling, voor alle duidelijkheid.

Er wordt gehandhaafd. Het is niet zo dat daar niet wordt opgetreden en op andere plaatsen wel. Ik ben het daar helemaal niet mee eens. Ik heb daarnet het overzicht gegeven. U kunt dat zeker ook gedetailleerder ontvangen. Ik vind het een foute voorstelling. De handhaving gebeurt zeker.

Ik vind het trouwens ook fout om te doen uitschijnen dat iedereen erop uit zou zijn om zo rap mogelijk al die graslanden te gaan scheuren of om zeep te helpen. Er is twintig jaar over gediscussieerd, maar je ziet dat er nog heel veel hectaren historisch permanent grasland over zijn. Dat wijst op het feit dat men niet zomaar raprap alles wil gaan scheuren, integendeel. Vaak kunnen die graslanden voor niet veel anders gebruikt worden.

Wij hebben nu een goede bescherming, daar zijn we van overtuigd. Het is een beslissing die de Vlaamse Regering heeft genomen. In die zin hebben wij ook geantwoord op de ingebrekestelling. Ik stel vast dat men niet geopteerd heeft om naar de Raad van State te gaan binnen de zestig dagen maar dat men naar een burgerlijke rechtbank stapt. Ik houd een beetje mijn hart vast, net zoals de heer Vandaele. Stel dat er een uitspraak komt en alles wordt vernietigd, dan is de bescherming ook weg. Dat is dan ook de verantwoordelijkheid van wie die stappen zet. Ook ik kan dat alleen maar betreuren.

We hebben inderdaad ook afgesproken dat we een evaluatie doen. Ik vind dat we dat ook een kans moeten geven en goed moeten opvolgen hoe die handhaving verloopt en wat er op het terrein gebeurt.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp-a): Minister, ik wil beginnen met uw laatste punt. Daarmee richt ik me trouwens ook tot collega Vandaele. Ik ga niet vooruitlopen op die zaak, maar de Vlaamse Regering dreigt te worden veroordeeld omdat het beschermingsmechanisme dat ze heeft opgesteld, niet voldoet aan onder meer Europese normen. Ik vind het dan een beetje een eigenaardige omkering van de verantwoordelijkheden dat ze zegt: als we worden veroordeeld omdat onze beschermingsmaatregelen te zwak waren, dan zijn er geen beschermingsmaatregelen meer. Neen, u wordt dan veroordeeld omdat u bovenliggende wetgeving niet hebt gerespecteerd. Collega Vandaele, u wordt geacht die te respecteren. Indien dat zich zou voordoen, dan bied ik hier heel graag, wars van de grenzen tussen meerderheid en oppositie, mijn diensten aan om ervoor te zorgen dat een beschermingsmechanisme zal worden ingesteld dat wel degelijk voldoet aan alle wetgeving en aan alle Europese normen, en dat een goede bescherming biedt. Wat dan immers gebleken zal zijn, is dat wat u had voorgelegd als eervol compromis, niet goed genoeg is en niet klopt – het spijt me zeer – en dus beter zal moeten worden. Maar goed, ik zal daar niet op vooruitlopen. We zullen zien.

Minister, ik kijk in ieder geval uit naar het antwoord op de schriftelijke vraag met de beide voorbeelden en de rest van de informatie waarvan u ondertussen had toegezegd dat u die aan ons zou leveren. De klagers zeggen dat er op de ingebrekestelling niet is geantwoord. U zegt dat er wel op is geantwoord. Om een welles-nietesspelletje te vermijden, kunt u ons aanvullend, bij de informatie die u ons bezorgt, misschien ook het antwoord op die ingebrekestelling met bijhorende datum bezorgen. Ik neem aan dat het geen probleem is om ook daarvan een publiek document te maken. Ik betreur in elk geval dat men in de loopgraven blijft zitten en dat men de zwartepiet heen en weer schuift, zo van 'als we worden veroordeeld, dan zal het de schuld zijn van de anderen dat er geen bescherming is'. Als u wordt veroordeeld, dan komt dat omdat u een compromis hebt gemaakt dat niet voldoet aan de normen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Rob Beenders aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de consultatierondes van de drinkwatermaatschappijen over de watertarieven – 74 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Minister, mijn vraag gaat over de consultatieronde die voor de eerste keer verplicht is ingevoerd om de drinkwatermaatschappijen een tariefplan te laten indienen bij de regulator, om de volgende zes jaar duidelijkheid te hebben over de richting die de tarieven uitgaan. De deadline was 1 augustus 2016. Daarvoor had elke drinkwatermaatschappij die consultatieronde moeten afronden. Op dit moment liggen die dossiers bij de regulator. We verwachten dat daarover op een bepaald moment zal worden gecommuniceerd, zodat duidelijk is hoe de waterfactuur de komende zes jaar zal evolueren.

Minister, heeft elke drinkwatermaatschappij wel een tariefplan ingediend en zijn al die plannen ontvankelijk verklaard? Indien dat niet zo is, welke drinkwatermaatschappij heeft vandaag nog geen ontvankelijk verklaard tariefplan? Zijn er daadwerkelijk opmerkingen ingediend? De bedoeling van deze nieuwe regel was immers ook dat er meer transparantie met betrekking tot de tarieven zou worden gegarandeerd. Het was de bedoeling om de abonnees opmerkingen te laten indienen, als een soort openbaar onderzoek. Op zich is dat geen slecht plan. Ik ben vooral benieuwd of daar ook wel gebruik van is gemaakt. Is al duidelijk wanneer de nieuwe tarieven beschikbaar zijn? Op welke manier zullen de abonnees worden geïnformeerd over de nieuwe tarieven?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Beenders, elke watermaatschappij die in Vlaanderen instaat voor de publieke drinkwatervoorziening, heeft een ontvankelijk tariefplan ingediend bij de WaterRegulator. Er is één uitzondering: het Nederlandse Brabant Water. Brabant Water levert aan een zeer beperkt aantal Vlaamse abonnees drinkwater in Baarle-Hertog. Het gaat over 1000 abonnees, dus minder dan 0,05 procent van het totale aantal abonnees. Het bedrijf heeft gevraagd om gebruik te kunnen maken van de in de regelgeving voorziene uitzonderingsmaatregel voor exploitanten die aan minder dan 1 procent van de Vlaamse bevolking drinkwater leveren. Die vraag wordt op dit moment behandeld.

Er werden tien reacties ontvangen. Rekening houdend met de beslissingstermijn waarin in de regelgeving wordt voorzien voor de WaterRegulator, zullen de maximumtarieven voor de periode 2017-2022 beschikbaar zijn op 24 december 2016. Is er een beroepsprocedure, dan kan die termijn met maximaal zestig dagen worden verlengd. Uiterlijk op 31 december van het jaar dat voorafgaat aan het jaar waarin de nieuwe tarieven van toepassing worden, is de watermaatschappij verplicht om zowel de definitieve tarieven als het bijhorende plan en de maximumtarieven op haar website ter beschikking te stellen.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik vind tien misschien nog veel als ik zie op welke manier er is gecommuniceerd over het feit dat er een consultatieronde was. Ik denk dat dat een les moet zijn voor de toekomst: men moet de abonnees er nog duidelijker over informeren dat ze opmerkingen kunnen bezorgen. Ik stel me echter dan ook wel de vraag op welke manier ze dat zouden doen, omdat de communicatie daarover nogal ingewikkeld was. Maar oké, het zijn er tien, dat is alleszins beter dan niets. Ik vind het wel jammer dat

er zo laat wordt gecommuniceerd over de nieuwe tarieven. Als dat 24 december is, dan zal het heel moeilijk zijn om aan diverse doelgroepen uit te leggen hoe hun factuur verandert, zeker omdat men bij een aantal tariefplannen toch wel exuberante stijgingen voor ogen had.

Bij de vorige tariefwijziging is er gedurende een periode een simulator op de website van de VMM gepubliceerd, zodat mensen op basis van de wijzigingen hun nieuwe factuur konden berekenen. Op zich was dat heel goed: niet alleen werd het veel gebruikt, het gaf aan de mensen ook aan dat ze misschien toch nog wat zuiniger moesten omspringen met water, zodat ze minder zouden verbruiken. Het lijkt me niet slecht om, in het licht van die nieuwe tarieven die er nu gaan komen, opnieuw een simulator online te zetten, om op basis van de nieuwe tarieven er de mensen opnieuw over te informeren hoe, met gelijkwaardig verbruik, hun factuur al dan niet zal toenemen. Op basis van die simulator kan men hen misschien nog eens aan het denken zetten, zodat ze rationeler omspringen met water.

Maar als je de tarieven pas op 24 december communiceert en ze vanaf 1 januari in werking treden, is er natuurlijk maar zeer weinig tijd om de abonnees degelijk te informeren. Op zich vind ik het jammer dat er geen periode is vastgelegd waarin de drinkwatermaatschappij haar abonnees informeert over nieuwe tarieven.

Als de stijging wordt toegepast zoals de tariefplannen zijn ingediend, zullen in maart 2017 weer heel wat mensen facturen krijgen die serieus hoger zijn. En als ze daar dan eventueel niet over geïnformeerd zijn, krijgen we misschien terug een tsunami aan klachten.

Minister, ik wil u vragen om een periode in te lassen en aan de VMM te vragen om sneller te beslissen hoe de tarieven er zullen uitzien. Dan kunt u bijvoorbeeld gebruikmaken van de maand december om de drinkwatermaatschappijen te vragen hun abonnees duidelijk te informeren hoe hun factuur er vanaf 2017 zal uitzien.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Beenders, ik vind tien reacties ook weinig. Als er suggesties zijn hoe we dat meer bekend kunnen maken, gaan we daar graag op in. We denken daar zelf ook over na. Je kunt de mensen natuurlijk niet verplichten om te reageren.

Uiteraard zullen wij de simulator op de website zo snel mogelijk aanpassen. Als die tarieven vroeger goedgekeurd zouden zijn, zullen we dat ook vroeger aanpassen. Zo kan iedereen daar perfect op maat berekenen wat eventueel de gevolgen zijn mochten de tariefplannen in die zin worden aanvaard.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de consultatie van de abonnees over de nieuwe drinkwatertarieven – 139 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, de drinkwatertarieven die van toepassing zullen zijn vanaf 1 januari 2017, dienen volgens een nieuw systeem te worden vastgelegd. Elke drinkwatermaatschappij is namelijk verplicht om haar tariefplan voor te leggen aan haar abonnees en aan de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). Dat tariefplan bepaalt het verloop van de tarieven over de komende zes jaar.

Elke drinkwatermaatschappij publiceerde een toelichting over de nieuwe tarieven op haar website. Abonnees konden gedurende een bepaalde periode opmerkingen indienen. De resultaten van die consultatie worden opgenomen in het tariefplan. Uiteindelijk is het de VMM die het plan definitief zal beoordelen.

Minister, wat is de stand van zaken rond de consultaties? Zijn de consultaties bij iedereen al afgerond?

Ik heb vernomen dat er heel weinig reacties zijn binnengekomen en had verwacht dat er meer reacties zouden zijn geweest, zodat ik u had kunnen vragen welke reacties u het meest frequent had ontvangen. Dat zou interessant geweest zijn. U hebt daarnet echter te kennen gegeven dat er zeer weinig reacties zijn.

Heeft de VMM al beoordelingen uitgevoerd? Zijn er reeds tariefplannen goed- of afgekeurd?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Taeldeman, alle consultaties zijn afgerond.

Er wordt zeker een evaluatie gemaakt over het verloop van de consultaties. Ik heb daarnet gezegd dat we zeker bereid zijn om bij te sturen wanneer we vinden dat het nog actiever moet worden gecommuniceerd.

De WaterRegulator zal die evaluatie doen, vanuit de ervaring die wij met z'n allen hebben. Op dit moment is het zo dat de WaterRegulator voorrang geeft aan de beoordeling van de inhoud van het tariefplan. De evaluatie komt dus wel, maar men kijkt eerst naar de inhoud om dan te beoordelen of die wel aanvaardbaar is. Dat is natuurlijk de taak van de WaterRegulator.

Het resultaat van de evaluatie van de consultatie wordt verwacht in het voorjaar van 2017. De beoordeling van de plannen zelf is volop bezig. Zoals ik daarnet zei, moet dat afgerond zijn op 23 december 2016, zodat we de timing halen.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Ik vond het voorstel van de heer Beenders goed. De simulators worden inderdaad heel vaak gebruikt op de website van de VMM. Minister, u gaf zelf te kennen dat, wanneer de tarieven vastliggen, er opnieuw via de site van de VMM een simulatie kan worden gemaakt van de drinkwaterfactuur voor de volgende zes jaar.

Minister, de tariefplannen zijn geldig voor een periode van zes jaar. Maar kan er in die bepaalde periode nog worden afgeweken? Of liggen die plannen strikt vast voor zes jaar? Kunnen de – tien of elf – bestaande drinkwatermaatschappijen in de loop van het jaar iets aanpassen of bestaat die mogelijkheid niet?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Drinkwatermaatschappijen kunnen een nieuw plan indienen wanneer zij dat wensen.

De WaterRegulator kan na drie jaar zelf wijzigingen aanbrengen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de stand van zaken van de verhandelbare ontwikkelingsrechten en planologische ruil – 145 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, collega's, ik wil inderdaad graag vragen naar een stand van zaken van de verhandelbare ontwikkelingsrechten en de planologische ruil. Het is al een paar keer aan bod gekomen in deze commissie, en het stond ook in het regeerakkoord en de beleidsnota: woonuitbreidingsgebieden die het best niet meer ontwikkeld worden, wil men een nieuwe planologische bestemming geven. Men wil dat eventueel doen door de verhandelbare bouwrechten en planologische ruil als instrument te gebruiken.

Minister, u hebt in 2016 al aangegeven in de commissie dat reeds in september 2015 de opdracht werd gegeven aan Ruimte Vlaanderen om een onderzoek rond de verhandelbare ontwikkelingsrechten aan te vatten. U hebt toen aangegeven dat u, zodra dat onderzoek finaal zou zijn afgerond, samen met een groep experts binnen Ruimte Vlaanderen en binnen de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), zou nagaan hoe men dat verder zou kunnen aanpakken. Men zou ook samenwerken met verschillende andere maatschappelijke actoren en een aantal concrete pilotcases onderzoeken.

Het is alleszins de bedoeling om met die planologische ruil te zorgen voor de omwisseling van de gebiedsbestemmingen en ook voor omruiling van de eigenaars en gebruikers om zo tot een beter en optimaler grondgebruik te komen.

Eenzijds weten we dat er rond die planologische ruilen al maatregelen worden genomen. Anderzijds horen we minder van de verhandelbare ontwikkelingsrechten. We hadden begrepen dat dat klaar zou zijn tegen de zomer van 2016.

Minister, wat is de stand van zaken in verband met de verhandelbare ontwikkelingsrechten?

Wat waren de resultaten van dit onderzoek en hoe zal dit in werking treden? Wat waren de bevindingen van de experts? Is er al een finaal advies op beleidsniveau, zodat we kunnen bekijken hoe men dit verder gaat aanpakken?

Wat is de relatie met het huidige instrumentarium? We denken aan planbatensplanschade, of aan het financiële luik, de opmaak van RUP's. Hoe zal dit opgenomen worden in het Instrumentendecreet?

Minister, we zouden uiteraard ook heel graag een timing zien van wanneer men met het instrument van de verhandelbare bouwrechten naar buiten zou kunnen treden.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Peeters, het onderzoek naar de krijtlijnen en randvoorwaarden voor het invoeren van een systeem van verhandelbare ontwikkelingsrechten (VOR) werd eind juni afgerond. De expertenadviezen zijn opgeleverd en de stuurgroep heeft zich daarover uitgesproken. De inzichten van het expertenteam, de workshops die daarover werden georganiseerd en de stuurgroep werden door onze diensten in een synthese samengebracht.

Het systeem kan ingezet worden om een ruimtelijk beleid te voeren, ondersteund door financiële verevening. Het systeem laat toe om meerwaarden van

winstgevende ruimtelijke ontwikkelingen te capteren en in te zetten als vergoeding voor het opleggen van een bouwverbod.

Ten opzichte van een planbaten-planschadesysteem is binnen een zuiver VOR-systeem het voordeel dat niet alles via de overheid moet worden geregeld: ook de private partners kunnen een belangrijke rol spelen.

Op basis van die inzichten hebben mijn diensten een aantal scenario's geformuleerd waarbij de mogelijkheden van een VOR-systeem of daarop gebaseerde systemen bekeken worden in relatie tot het bestaande instrumentarium.

Op dit moment wordt al die informatie grondig bekeken. Het is de bedoeling dat uit de aanbevelingen beslissingen voortvloeien. We zijn dat nu nog aan het afwegen. Wanneer het wordt toegepast, zal dat uiteraard aanleiding geven tot decreetale regelgeving. Daarmee kan dan ook rekening worden gehouden in het Instrumentendecreet.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, zouden wij de aanbevelingen die in die adviezen zijn opgenomen, al kunnen krijgen? Zo zouden wij dat kunnen opvolgen.

Minister, u zegt dat u het mee gaat opnemen in het Instrumentendecreet. Kunt u ons zeggen tegen wanneer we dat zouden kunnen verwachten?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, u zegt dat bij verhandelbare bouwrechten eventueel ook zou kunnen worden onderzocht hoe de private spelers het planbaten-planschadeluik zouden kunnen reguleren, of hoe hun daarbij een rol zou kunnen worden gegeven. Kunt u verduidelijken wat u daarmee bedoelt?

Los van de verhandelbare bouwrechten, is vandaag ook de planologische ruil mogelijk. Daarbij worden twee bestemmingswijzigingen in één RUP gecompenseerd. In welke mate wordt dat vandaag al toegepast, in het bijzonder in het licht van onze gedeelde ambitie op de open ruimte maximaal te vrijwaren?

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, ik heb u in april in verband met het Instrumentendecreet een vraag gesteld, specifiek over planbaten-planschade. U zei toen dat u bezig was met een globale visie met betrekking tot de harmonisering, dat u een opdracht had uitgeschreven die zou lopen tot 1 oktober, en dat u in het najaar met een ontwerp van decreet naar de Vlaamse Regering zou komen. Dat gaat waarschijnlijk over dat Instrumentendecreet waarin alle instrumenten beschreven staan. We zijn nu al oktober. Wanneer kunnen we dat verwachten? U had immers beloofd dat u daarmee in het najaar naar het parlement zou komen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik heb altijd gezegd dat er het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen is. Dat wordt op dit moment besproken in de schoot van de Vlaamse Regering. Er is de ambitie om de inname van de open ruimte terug te dringen. Als je dat wilt realiseren, heb je instrumenten nodig. Mevrouw Pira, het najaar is nog bezig. Meer kan ik daar niet over zeggen, want ik heb uiteraard ook geen glazen bol. Het Instrumentendecreet moet die ambitie helpen om te zetten in de praktijk. Het verrichte onderzoek moet ertoe bijdragen dat nu een aantal knopen op politiek niveau worden doorgesneden. Er zijn al een aantal instrumenten, de heer Ronse verwees er al naar. Die kunnen nu al worden gebruikt. De heer Vandaele stelde daar ook al vragen over, naar aanleiding van vragen over de woonreservegebieden.

Het is te vroeg om nu al concreet vooruit te lopen op het wat of hoe. U moet ons nog een beetje tijd geven om dat politiek uit te klaren.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, ik denk dat we het best noteren dat we dat Instrumentendecreet in het najaar zullen mogen ontvangen, en dat we daarin sowieso het luik van de verhandelbare bouwrechten opgenomen zullen zien. We zien dat ook in het kader van de andere instrumenten die lopende zijn, de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening (SARO) regelmatig opmerkingen maakt over de ruimteboekhouding. Daarom is het belangrijk dat we dit verder kunnen opvolgen, ook de aanbevelingen van de experts met betrekking tot hoe men dat instrument effectief wil inzetten en welke financiering daaraan gekoppeld is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de infonota van de Vlaamse Windenergie Associatie (VWEA) – 146 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Wij kregen een nota van de Vlaamse Windenergie Associatie (VWEA), die zich zorgen maakt over een aantal bijkomende richtlijnen die blijkbaar vanuit administraties worden opgelegd. Men vreest dat door tal van richtlijnboeken die op dit ogenblik worden opgemaakt het straks nog moeilijker zal worden om windmolens te bouwen op diverse locaties. Dit zou het hele Windplan en 'Fast Lane' bemoeilijken, die maximaal inzetten op meer windenergie in Vlaanderen.

Ik kan hiervoor verwijzen naar de infonota van de VWEA. Zij zeggen bijzonder ongerust te zijn over bijkomende onnodige vertragingen en een beperking van de windontwikkeling, gecreëerd door ontwerprichtlijnen die stellen dat voor vrijwel elke windturbine in Vlaanderen een milieueffectenrapportage (MER) vereist zal zijn. Zij maken zich ook ongerust omdat er wordt afgeweken van bestaande wettelijke kaders. Zij houden een pleidooi voor het behoud van de wettelijke en coherente toetsingskaders. Zij zijn ongerust over het feit dat zij als energiesector worden gedwongen om een onderzoek te doen naar onder andere vogels en vleermuizen, en om dat ook mee te financieren. Zij geven aan dat de positieve effecten van windenergie op milieu en klimaat niet op een volwaardige manier in overweging worden genomen bij de beoordeling van een project.

Wij kunnen alleen maar concluderen dat de VWEA zich nogal zorgen maakt. Minister, deelt u de ongerustheid van de windenergiesector over het veralgemenen van de project-MER-plicht? Zal dit inderdaad niet leiden tot onnodige vertraging en beperking van de windontwikkeling?

Welk heil ziet u in aanvullende toetsingskaders? Zijn volgens u de bestaande toetsingskaders onvoldoende toereikend?

Welke stappen zult u ondernemen opdat de positieve milieueffecten, zoals vermeden emissies en de impact op het klimaat, op een gelijkwaardigere manier in overweging worden genomen bij de beoordeling van een project?

De VWEA vraagt zich af hoe de Vlaamse Regering deze ingebouwde vertragingen zal verzoenen met de Fast Lane. Deelt u die ongerustheid?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Peeters, bedankt voor de vraag. Dit geeft mij de mogelijkheid om een en ander wat te verduidelijken.

Mijn diensten zijn inderdaad bezig met de opmaak van een richtlijnenboek, dat een leidraad moet geven voor de opmaak van milieueffectrapporten voor windturbines.

Parallel wordt een handleiding opgemaakt over de interpretatie van de huidige MER-rubriek. Daarnaast is er ook een richtlijnenboek voor de discipline Mens-Gezondheid.

Bij de opmaak van het richtlijnenboek en de handleiding windturbines heeft de administratie de VWEA er onmiddellijk bij betrokken. Het richtlijnenboek Mens-Gezondheid was de voorbije zomerperiode twee maanden publiek te consulteren op de website. De opmerkingen die daar zijn geformuleerd, worden op dit ogenblik verwerkt. Er is nog niets definitief, alles is lopende. Bepaalde bezorgdheden of opmerkingen zijn ondertussen vervallen omdat hiermee rekening is gehouden. Mijn administratie draagt er zorg voor dat de genomen initiatieven niet conflicteren met de Fast Lane. Ik zal dit mee bewaken. Ik heb de teksten van deze fase nog niet gezien.

Het is niet de bedoeling om de project-MER-plicht te verstrengen. Het is wel de bedoeling om duidelijkheid te scheppen omtrent de huidige MER-verplichtingen omdat de MER-rubriek inzake windturbines interpretatie toelaat. Deze duidelijkheid wordt ook door de sector zelf gevraagd.

De ongerustheid bij VWEA is ontstaan door één passage in een van de ontwerpdocumenten. Dit werd reeds besproken, en er is afgesproken dat de nodige aanpassingen zullen gebeuren.

In een milieueffectenrapport wordt de impact bekeken op milieu, mens, fauna, flora en landschappen. In een MER wordt dus niet louter bekeken of er wordt voldaan aan de milieukwaliteitsnormen, want dat gebeurt sowieso in de milieuvergunning zelf. In een MER wordt ook de mogelijke impact op mens, dier, plant en landschappen in beeld gebracht. In het VLAREM staan voornamelijk emissienormen, terwijl voor een receptor als mens voornamelijk de immissieconcentraties van belang zijn.

Specifiek voor de receptor mens bestaan er wetenschappelijk onderbouwde gezondheidskundige advieswaarden waaraan in een MER kan worden afgetoetst. Op basis van wetenschappelijk aangetoonde verbanden kan er worden voorspeld hoeveel mensen potentieel worden blootgesteld aan concentraties waarboven er niet kan worden gegarandeerd dat er geen gezondheidseffecten kunnen optreden. Op deze manier is de vergunningverlener voldoende geïnformeerd om de info uit het MER af te wegen. Zoals reeds werd aangegeven, is deze problematiek besproken en wordt er concreet invulling gegeven aan de geformuleerde bezorgdheden.

De documenten die in opmaak zijn, hebben net als doel meer richting en duidelijkheid te geven aan de aanvragers. Dat zal tot minder vertraging aanleiding geven, want als er een onduidelijkheid is en er wordt iets aangevraagd waarvan je op voorhand had kunnen weten dat het niet zal voldoen, kan dat nu worden vermeden en wordt de aanvraag daar direct aan aangepast. Het zou dan sneller kunnen worden vergund, en dat is uiteindelijk de bedoeling.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, het is goed te vernemen dat u die bekommernissen meeneemt en dat u aangeeft dat bepaalde elementen al zijn geschrapt en dat nog niets definitief is. Alleszins moeten we benadrukken dat we die ongerustheid zeker moeten wegnemen, willen we in de toekomst meer inzetten op

windenergie. U zegt dat we zeker ook moeten werken aan de onduidelijkheden in de MER-rubrieken, en dat kan ik alleen maar positief ondersteunen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Mevrouw Peeters, het is goed dat u dit onder de aandacht brengt in de commissie, want het is een belangrijk thema. We hebben met de commissie Klimaat doorheen alle hoorzittingen een eenduidig signaal geleerd, namelijk dat we steeds meer moeten inzetten op hernieuwbare energie. Windenergie is daar een van de belangrijkste elementen van. We hebben ook een sterke windsector en sterke spelers in Vlaanderen, die heel gevoelig zijn voor alles wat met milieueffecten en inplanting heeft te maken. Ik denk niet dat ze daar negatief tegenover staan. Ze willen vooral rechtszekerheid. Als ze ergens een bepaald project starten, willen ze niet in oeverloze procedures met verschillende vormen van openbaar onderzoek enzovoort terecht komen. Zeker in zones waar er al een RUP is, is dat wat vreemd omdat er al een openbaar onderzoek aan is voorafgegaan. Dan is het zonde om het spel helemaal te laten overdoen.

Minister, het is goed dat u al wat meer duidelijkheid hebt geschapen, zeker voor de grote windmolens. Ook voor de middelgrote windmolens is er een beoordelingsmarge, zei u, en daarvoor is er in Vlaanderen nog veel potentieel. U hebt me ooit beloofd om die op een Fast Lane te brengen, maar dat is nog niet gebeurd, tenzij ik me vergis. Zult u ook aandacht hebben voor die middelgrote windmolens en de al dan niet MER-verplichting?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik wil graag de Fast Lane in herinnering brengen. Minister, u bent niet verantwoordelijk voor wat minister Tommelein allemaal zegt, maar hij heeft in juni gezegd dat het een Faster Lane moet worden omdat hij nog sneller wil gaan. Minister, in de conceptnota die vorig jaar is goedgekeurd, werd aan minister Tommelein en uzelf gevraagd om alles te versnellen wat met wind te maken heeft. Wat is de stand van zaken op dat vlak? Volgen er een formele nota of decreten? Hoe moet ik me die versnelling voorstellen?

Minister Joke Schauvliege: De middelgrote en de kleine windmolens vallen niet onder de MER-plicht. Het gaat over de grote. Die middelgrote zitten vaak bij particulieren en zijn zone-eigen.

Aan de Fast Lane wordt gewerkt op ambtelijk niveau met alle verschillende diensten. Er is vaak een politiek stuurcomité. Dus is het de bedoeling dat dat aanleiding geeft tot een overzicht van welke regelgeving al of niet moet worden bijgestuurd.

Het is ook de bedoeling dat zones in kaart worden gebracht die optimaal zijn om windmolens aan te leggen. Dat gebeurt allemaal in de verschillende werkgroepen in het kader van de Fast Lanes. Het vraagt wat tijd om dat te doen, maar daar wordt met man en macht snel aan gewerkt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Willy Segers aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het gebrek aan meetpunten in het westen van Vlaams-Brabant voor geluid en (ultra)fijnstof afkomstig van het vliegverkeer – 156 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Ingrid Pira aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de luchtkwaliteit nabij de luchthaven van Antwerpen – 159 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

Willy Segers (N-VA): Minister, een aantal maanden geleden stelde ik in een schriftelijke vraag vast dat er een gebrek aan meetpunten is voor geluid en ultrafijnstof afkomstig van vliegverkeer in het westelijke deel van Vlaams-Brabant. U antwoordde toen dat er geen plannen zijn om vaste meetpunten in dit gebied te installeren en dat u er vooralsnog ook geen mobiele meetpunten wenst te plaatsen. De plaatsing van mobiele meetpunten in het westelijke deel van Vlaams-Brabant zou voor u enkel een optie zijn indien het patroon van incidentele landingen op baan 07L een structureel gegeven wordt.

Uit cijfers van Brussels Airport Traffic Control (BATC) voor 2015 en 2016 blijkt evenwel dat, hoewel de andere banen van de luchthaven veel meer worden gebruikt, men toch op een structurele wijze gebruikmaakt van de landingsbaan 07L. Uit een antwoord van de ombudsdienst van Belgocontrol blijkt ook dat het westen van Vlaams-Brabant regelmatig wordt overvlogen en dat dit bovendien in de toekomst nog zal vermeerderen. Ik beweer absoluut niet dat dit tot overmatige lasten leidt voor de gemeenten in kwestie, maar met het oog op een billijke spreiding van de lasten en lusten van de luchthaven, lijkt het niet meer dan logisch om een en ander objectief vast te leggen. Gelet op de plannen van federaal minister Bellot inzake de federale Vliegwet, is het bovendien noodzakelijk om over de juiste cijfers te beschikken.

De meeste mondelinge vragen die in deze commissie worden gesteld, betreffen de gemeenten uit de Noordrand of die ten oosten van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest. Maar er is dus ook impact van de vliegtuigbewegingen van de nationale luchthaven op de gemeenten langs de andere zijde van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Minister, hoe meet men de geluidsoverlast en het ultrafijnstof afkomstig van het vliegverkeer in het westelijke deel van Vlaams-Brabant?

Bent u van mening dat de vliegtuigbewegingen op Zaventem ook impact kunnen hebben op de leefkwaliteit in de westelijke rand van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en dat het monitoren van parameters dus een essentieel onderdeel kan zijn om beleid te kunnen voeren? Zult u, gelet op de cijfers van BATC en een antwoord van de ombudsdienst van Belgocontrol, overwegen om mobiele meetpunten in te zetten in het westelijke deel van Vlaams-Brabant om het geluid en het ultrafijn stof van het vliegverkeer in kaart te brengen?

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Voorzitter, minister, mijn vraag gaat over de Antwerpse luchthaven en meer bepaald de luchtkwaliteit. Een tijdje geleden is er een luchtkwaliteitsonderzoek gebeurd door Antwerpse burgers. Ongeveer tweeduizend mensen namen daaraan deel. Daaruit zou blijken dat er geen noemenswaardige luchtverontreiniging rond de luchthaven van Deurne is.

Deze beweringen, die ook in een foldertje werden verspreid, werden ondertussen door een professor van de VUB tegengesproken. Wat was het geval? Dat luchtkwaliteitsonderzoek mat de stikstofdioxide. Dat is eigenlijk een indicator voor wegverkeer, terwijl het ultrafijn stof eerder de indicator is voor de luchtkwaliteit rond de luchthavens.

Uit een studie van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) in opdracht van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) blijkt dat de aanwezigheid van een luchthaven en luchthavenactiviteiten een significante bijdrage leveren aan de hoeveelheid ultrafijn stof. De bijdrage neemt af met de afstand tot de luchthaven, maar de effecten zijn meetbaar tot op minstens 7 kilometer van de luchthaven. Er is dus duidelijk een verband tussen het aantal vliegbewegingen, de windrichting en de fijnstofconcentratie die op een bepaald punt in de omgeving van de luchthaven wordt waargenomen. Rond de luchthaven van Deurne zijn tot nog toe geen uitgebreide metingen voor ultrafijn stof gebeurd.

Minister, luchtvervuiling is vandaag geen element in de milieuvergunning. Nochtans zijn, naast geluidsoverlast, hogere waarden van ultrafijn stof de belangrijkste component in gezondheidseffecten nabij luchthavens. Is het niet zinvol om de Vlaamse milieuwetgeving in die zin te actualiseren en de luchtkwaliteit als milieukwaliteitscriterium mee op te nemen in de vergunningsvoorwaarden? Aangezien er tot op heden nog geen betrouwbare metingen voor ultrafijn stof in de omgeving van de luchthaven van Deurne zijn gebeurd – ik denk trouwens in Oostende ook niet – maar mensen zich terecht afvragen of de aanwezigheid van de luchthaven een impact heeft op de luchtkwaliteit, is het dan niet zinvol om een uitgebreide meting voor ultrafijn stof rondom de luchthaven van Deurne en desgevallend ook Oostende uit te voeren? Bent u bereid een dergelijk onderzoek te laten uitvoeren?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, er zijn verschillende meetposten van verschillende diensten. Door het departement Leefmilieu, Natuur en Energie zijn er negen meetposten opgesteld. Twintig posten rond de luchthaven werden opgericht door de luchthavenuitbater. De meetposten staan strategisch opgesteld, veelal onder frequent overvlogen zones en binnen of nabij de geluidscontouren zoals berekend in de jaarlijks beschikbare geluidsbelastingkaarten. De resultaten van dit netwerk worden gebruikt voor informatiedoeleinden en voor de validatie van die jaarlijkse geluidscontouren.

Het klopt dat er recent, in de loop van augustus en september, vanuit de westelijke rand meer klachten waren over het vliegverkeer. Deze klachten kunnen in verband worden gebracht met renovatiewerken van baan 01/19 op de luchthaven. Dat gaat over de periode van 26 juli tot 25 september. In het preferentieel baangebruiksschema van de luchthaven wordt normaal geland op beide parallelle banen, namelijk baan 25L en baan 25R. Bij sterke noordoostenwind moet worden uitgeweken naar een alternatieve baan. Doorgaans is dit dwarsbaan 01, maar door de onbeschikbaarheid ervan tijdens de renovatiewerken aan baan 01/19, is uitgeweken naar baan 07L en in mindere mate naar baan 07R. Dit blijkt uit de statistieken van het baangebruik op de luchthaven.

Deze uitzonderlijke situatie is te wijten aan renovatiewerken en vormt geen aanleiding om opnieuw specifieke meetpunten op te richten. Gelet op de beschikbare capaciteit en middelen zou dit betekenen dat elders een meetpost zou moeten worden weggehaald. Het lijkt ons dus niet nodig om dat te doen.

Voor de parameter ultrafijn stof gebeuren er geen metingen in het westelijke deel van Vlaams-Brabant. De concentratie aan ultrafijn stof werd in 2015 wel in opdracht van de Vlaamse Milieumaatschappij en Leefmilieu Brussel gedurende twee maanden gemeten op een meetplaats 5 kilometer ten zuidwesten van de

luchthaven, met name in Evere. Uit deze studie blijkt dat de concentratie aan ultrafijn stof in Evere weinig verhoogd was, zelfs wanneer de wind uit de richting van de luchthaven van Zaventem kwam. Een verhoogd niveau werd wel waargenomen tot op 7 kilometer ten noordoosten van de luchthaven, met name in Kampenhout. Ook werd vastgesteld dat de bijdrage van de luchthavenactiviteiten aan ultrafijn stof afneemt met de afstand tot de luchthaven.

Beide vaststellingen samen geven aan dat de invloed van de luchthaven op ultrafijn stof beperkt is op meer dan 5 kilometer ten zuidwesten van de luchthaven, zoals in het westelijke deel van Vlaams-Brabant. Wegverkeer is algemeen de belangrijkste bron van ultrafijn stof, dat is dus de grootste boosdoener. Metingen in het westelijke deel van Vlaams-Brabant zullen dan ook eerder een beeld geven van de invloed van de belangrijke verkeersassen die daar zijn.

Wat de parameter fijn stof zelf betreft, toonde de studie aan dat de luchthaven niet bijdraagt tot verhoogde concentraties, zelfs niet op 500 meter van de luchthaven. Voor fijn stof worden gebiedsdekkende modelkaarten berekend op basis van het meetnet van de VMM. De nauwkeurigheid van deze modelkaarten en onderliggende berekeningen wordt als zeer goed beoordeeld, zodat bijkomende metingen van fijn stof in het westelijke deel van Vlaams-Brabant niet nodig zijn.

Ik verwijs naar de studiedag van gisteren over luchtkwaliteit, waar trouwens het Europees Milieuagentschap bevestigde – de collega's die er waren, kunnen dat zeker beamen – dat de manier waarop wij meten, bijzonder professioneel is en bijzonder goed en gedetailleerd in vergelijking met vele andere regio's en lidstaten.

Zoals ik hier reeds heb gezegd, is de beschikbare kennis om de gezondheidseffecten van ultrafijne stofdeeltjes in te schatten, op vandaag nog beperkt. De Wereldgezondheidsorganisatie heeft geen advieswaarde voor de concentraties van ultrafijne stofdeeltjes. Wel wordt er op verschillende beleidsniveaus onderzoek verricht naar de gezondheidseffecten. Daarnaast zijn er momenteel ook geen luchtkwaliteitsnormen of richtinggevende kaders voorhanden. Dit maakt het zeer moeilijk om een milieukwaliteitsnorm op te nemen in de vergunningsvoorwaarden.

Ik onderschrijf wel het belang van onderzoek naar gezondheidseffecten en Europese luchtkwaliteitsnormen. Ik denk daarbij aan het Steunpunt Milieu en Gezondheid dat ik vanaf dit jaar met eigen middelen voortzet – zo belangrijk vind ik dat – alsook de deelname van de VMM aan Europese onderzoeksprojecten inzake luchtkwaliteit. In de beleidsbrief hebt u gezien dat ik uitvoering geef aan metingen ter ondersteuning van de onderbouwing van het Europese luchtbeleid.

We blijven de situatie opvolgen, zowel wat betreft fijn stof als geluidshinder. Als blijkt dat het patroon van incidentele landingen blijft duren, dan moeten we daar conclusies uit trekken, dat spreekt voor zich. Omdat extra metingen van ultrafijn stof in het westelijke deel van Vlaams-Brabant weinig bijkomende informatie zouden opleveren, is het niet de bedoeling om daar in een mobiel meetpunt te voorzien. De studie naar ultrafijn stof rondom de luchthaven door de VITO en onze diensten is hier besproken. Daar zien we dezelfde resultaten als die van studies die in het buitenland zijn opgeleverd. Een bijkomende meetcampagne specifiek rond de luchthaven van Deurne lijkt me dan ook weinig bijkomende informatie te zullen opleveren, tenzij je daar al op voorhand bepaalde conclusies aan wenst te koppelen. Dat lijkt me weinig evident. De conclusies lopen gelijk met alle internationale metingen en studies. Die kennis is ook bekend.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

Willy Segers (N-VA): Minister, dank u voor het antwoord en de mooie opsomming en opdeling in hoe fijn stof en geluid momenteel in die regio worden gemeten. Ik ben het er volledig mee eens dat er minder aanleiding is om daar

permanente meettoestellen te zetten. Nochtans zien we de cijfers die zijn binnengelopen van de periode dat er werken waren, tot en met augustus, maar ook in september en eigenlijk ook in mei.

Dan zie je toch wel dat er spectaculaire stijgingen zijn. Van gemiddeld een kleine 100 landingen gaat dat in mei tot 1593, dus bijna 1600 landingen, en in augustus tot 1598 landingen, dus ook bijna 1600 landingen. Dat zijn toch wel spectaculaire stijgingen, en dat over een gebied waarover eigenlijk weinig of nooit wordt gevlogen. In de onmiddellijke omgeving van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest gebeurt dat al wel eens meer, maar in die verdere rand – en dan heb ik het over het diepere Pajottenland – is dat op die momenten toch wel plots een groot probleem geweest. In die context en ook wetend wat de federale Vliegwet kan opleveren, zou ik u toch wel aanraden om dat mee op te volgen, zoals u hebt beloofd. Als dat echt structureel gebruik zou worden, dan zien we die cijfers toch spectaculair stijgen. Dan komt het mee monitoren van de gezondheid, het geluid en het fijnstof toch ook wel in zicht. Ik dank u alvast voor het antwoord. We wachten uiteraard af wat er binnenkort gebeurt met de federale Vliegwet en wat daarvan de gevolgen voor die regio kunnen zijn.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, u zei dat u belang hecht aan het onderzoek naar de gezondheidseffecten van fijnstof. Nu heb ik niet goed begrepen waarom u geen onderzoek wilt doen naar de fijnstofneerslag in de omgeving van de luchthaven van Deurne. U antwoordde zo snel dat ik dat niet goed heb opgevangen.

Wat het geluid betreft, wil ik u wel zeggen dat uit het jaarverslag van 2015 blijkt dat de meettoestellen aan de luchthaven van Antwerpen een tijd buiten gebruik zijn geweest en dus geen relevante geluidsmetingen hebben opgeleverd. Er zijn natuurlijk wel computermodellen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Pira, ik zal het nog eens herhalen. We hebben een onderzoek gedaan rond de luchthaven Brussel-Nationaal. Wat dat onderzoek heeft opgeleverd, is ook wat onderzoek in andere Europese en andere luchthavens waar onderzoek is gebeurd, heeft opgeleverd. Ik zie dus niet in wat het doen van een onderzoek in Deurne nog meer zou kunnen opleveren. Dat zou middelen, energie en mensen vergen en weinig nieuws bijdragen. We weten wat de effecten zijn, en ik denk dat we beter onze mensen en middelen inzetten om iets te doen aan die specifieke gezondheidseffecten, om dat op te lossen, in plaats van metingen te doen terwijl we toch al op voorhand weten wat de resultaten zullen zijn. Daarom acht ik het niet opportuun om dat nu in Deurne ook te gaan opzetten.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ingrid Pira aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het uitblijven van een beslissing inzake het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen – 170 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, in mei 2016 pakte u uit met de betonstop. De waterellende van de maanden ervoor verhoogde de druk om die snel in te voeren en niet pas in 2050, de datum die u als minister oorspronkelijk vooropstelde. De verwachtingen met betrekking tot het ontwerp van Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV), het zogenaamde witboek, zijn dan ook al langer hooggespannen,

niet het minst omdat de betonstop in dat beleidsplan zal worden geconcretiseerd, waaronder het lot van de 12.000 hectare aan onbebouwde woonuitbreidingsgebieden die er nog in Vlaanderen zijn.

Het geduld raakt echter op. Zo verscheen er in De Standaard van 5 oktober 2016 een opiniestuk van twee hoofddocenten stedenbouw en ruimtelijke planning over het blijvend volbouwen van Vlaanderen. Daartegenover staat dat de Vlaamse Regering tijdens haar laatste bijeenkomst voor het parlementair reces geen beslissing nam over het witboek BRV, alhoewel het naar verluidt wel op de agenda stond.

Minister, wat is de stand van zaken met betrekking tot het witboek BRV? Wanneer wordt er een beslissing verwacht? Wat is de stand van zaken met betrekking tot de woonreservegebieden, het versneld aansnijden ervan en het niet ontwikkelen ervan?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Pira, deze Vlaamse Regering en ikzelf gaan voor een bijzonder ambitieus BRV. We werken daar op dit moment volop aan binnen de Vlaamse Regering. Meer kan ik daar niet over zeggen. Dat lijkt me een gedeelde ambitie te zijn, waar we met zijn allen voor gaan. Hetzelfde geldt voor wat er met de woonreservegebieden gebeurt. Uiteraard past dat daar ook in. Ook dat ligt ter bespreking voor binnen de Vlaamse Regering. U zult begrijpen dat ik daar toch moeilijk verder op kan ingaan. Ik hoop dat we snel kunnen landen ter zake. Ik ben daarvan overtuigd, want iedereen vindt ook dat we snel tot een bijzonder ambitieus BRV moeten kunnen komen.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, dat is eigenlijk geen antwoord. Ik las in de nieuwsbrief van Natuurpunt dat er voorstellen op de regeringstafel lagen om de woonreservegebieden versneld aan te snijden, dat daar onenigheid over was en dat door deze en andere knelpunten het witboek uiteindelijk niet werd besproken door de regering.

Minister Joke Schauvliege: Natuurpunt zit niet in de Vlaamse Regering. *(Opmerkingen van Bruno Tobback)*

Ingrid Pira (Groen): Neen, maar anderzijds was er een geacht lid van deze commissie dat toch ook meende te moeten reageren op die vermeende documenten, waarover niet is beslist, namelijk de heer Vandaele. Hij liet zich op zijn website heel ontgoocheld uit over het feit dat daar niet over is beslist. Hij wees op het feit dat er nog 12.000 hectare aan woonuitbreidingsgebieden is in Vlaanderen. Hij had daar een schriftelijke vraag over gesteld. Daarvan sluit 15 procent aan bij de stedelijke gebieden, maar de andere gebieden hoeven volgens hem voorlopig niet te worden aangesneden. Minister, kunt u toch een tipje van de sluier oplichten over die 12.000 hectare? Hoeveel hectare daarvan zou u willen schrappen of behouden? Op die manier zou u de honger van velen hier stillen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik zie collega Vandaele glunderen: toch iemand, buiten hemzelf, die zijn website bezoekt. *(Gelach)*

Ik moet toegeven dat ik zowel de minister als collega Pira volledig begrijp. *(Opmerkingen van Wilfried Vandaele)*

Collega Vandaele, ik probeer u al twee jaar te begrijpen. Ik denk dat ik wat meer uw website zal moeten raadplegen. *(Gelach)*

Ik heb al meermaals aangegeven, ook in deze commissie, dat het BRV het belangrijkste document is dat in deze legislatuur zal worden geproduceerd en in

productie is. Ik denk dat het vandaag inderdaad bijzonder onverstandig zou zijn om het regeringswerk, waarvan ik hoop dat het nu volop bezig is, te doorkruisen met inhoudelijke opmerkingen daaromtrent. Uiteraard moet dat document leiden tot een aanzienlijke vermindering van de verharding, moet dat document een perspectief geven op het behoud van open ruimte. Mevrouw Pira, ik ben het dus absoluut ook volledig eens met wat u ter zake als doelstellingen formuleert.

Ook de discussie over de woonuitbreidingsgebieden is een discussie die leeft. Herinner u de vastgoedweek in Kortrijk van een drietal weken geleden. Toen heeft Vincent Van Quickenborne namens Open Vld duidelijk aangegeven dat al die woonuitbreidingsgebieden voor Open Vld eigenlijk mogen worden geschrapt. Ik herinner me het veldwerk van collega Vandaele. Ik heb dat niet op zijn site geraadpleegd, maar heb het begin deze zomer in De Morgen gelezen, denk ik. Daaruit bleek dat de woonbehoeften eigenlijk via de bestaande woongebieden volledig kunnen worden ingevuld, dus dat we die woonuitbreidingsgebieden niet nodig hebben. Dit zijn dus inderdaad zeer actuele discussies. Ik denk en hoop dat we het er bijna kamerbreed over eens zijn dat er een gedegen en gedragen plan moet komen. Dan sluit ik me ook aan bij de wijze woorden van de minister dat men nog even de tijd moet nemen om zo'n gedegen plan verder uit te werken.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, ik was aanvankelijk niet van plan om iets te zeggen omdat dit op de tafel ligt van de Vlaamse Regering. Na de uitspraak van de heer Ronse dat de burgemeester van Kortrijk zou hebben gezegd dat alle woonuitbreidingsgebieden moeten worden geschrapt, wil ik duidelijk maken dat dit niet het standpunt is van Open Vld. Ik verwijs ook naar mijn vraag om uitleg over de verhandelbare bouwrechten en de planologische ruil. Er moet altijd een goed evenwicht zijn. Ik denk niet dat mensen met een perceel grond in een woonuitbreidingsgebied graag zouden horen dat dit zonder meer allemaal mag worden geschrapt. Het moet wel degelijk weloverwogen gebeuren. Dat is het standpunt van mijn partij.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Er was daarnet een vraag over het Instrumentendecreet dat al lang wordt aangekondigd. Er is niet voorzien in een concrete timing. Het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen is ook over de zomer getild. Uit de plenaire vergadering van enkele maanden geleden en nu ook weer uit de onenigheid tussen mevrouw Peeters en de heer Ronse, blijkt duidelijk dat men het binnen de regering oneens is. De blootliggende zenuw zijn de woonuitbreidingsgebieden. Zoals de heer Ronse zegt, is er nog ruimte genoeg binnen het gewoon woongebied om de bevolkingstoename op te vangen en aan de woonbehoefte te voldoen. Er moet geen bijkomende ruimte meer worden aangesneden. Het blijkt nog maar eens dat hierover zware onenigheid bestaat. We zullen daaromtrent een voorstel van resolutie indienen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over Dieselgate, een jaar later – 140 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, een vol jaar nadat Dieselgate losbarstte, kopte De Standaard op 13 september 2016 op de voorpagina: 'Gesjoemel autosector neemt voortdurend toe.' Een studie van de Toulouse

School of Economics analyseerde de data van tankkaarten van Nederlandse chauffeurs van een bedrijfswagen en concludeerde dat het spagaat tussen het officiële en het reële brandstofverbruik de laatste jaren alsmaar groter is geworden. Dat geldt voor zowel diesel- als benzinevoertuigen van zowat alle merken. Op Europees niveau werkt men wel aan nieuwe normen, maar die leggen de lat te laag en laten te veel ruimte om zelfs die lage lat niet te hoeven halen.

Het voorbije jaar bedongen de Amerikaanse autoriteiten met Volkswagen een meer dan symbolische vergoeding voor alle getroffen dieselgebruikers. Parijs bant auto's in een groot deel van de stad en Duitse steden overwegen dieselvoertuigen in het geheel te verbieden. Overal ter wereld begrijpen beleidsmakers de noodzaak om het gesjoemel met onze luchtkwaliteit en gezondheid krachtdadig aan te pakken. U als bevoegd minister in Vlaanderen hebt klacht ingediend tegen Volkswagen, maar het lijkt erop dat dat het is. Er is geen verder onderzoek, geen verhoogde aanpak van stikstofuitstoot, geen confrontatie met Volkswagen, geen vergoeding van getroffen autobezitters, geen prioriteit aan de lucht die Vlamingen inademen.

Minister, er is veel meer nodig dan een logge, slome juridische procedure. Geen Vlaming die nog begrijpt waarom de overheid niet meer doet om de lucht properder te maken en autobezitters te beschermen tegen het bedrog van de constructeurs.

Er is een interfederale werkgroep die zich over Dieselgate buigt, maar u gaf in deze commissie vlak voor het zomerreces nog aan dat "die wat sputtert".

Nog in september publiceerde de Europese ngo Transport & Environment de studie 'Dieselgate: Who? What? How?'. Daaruit blijkt dat Volkswagen wat de Euro 6-normen betreft de beste resultaten kan voorleggen op vlak van NOx-uitstoot. De andere merken doen het in tests op de baan – real driving emission – nog slechter. Geen enkel merk zit in die tests onder de Euro 6-normen: "Not one single brand complies with the latest air pollution limits for diesel cars and vans in real-world driving". Een laatste bevinding uit de studie van Transport & Environment is dat er "in België meer dan 1,3 miljoen vervuilende diesels rondrijden (Euro 5 + Euro 6). In absolute cijfers is dat het EU-land met het zesde grootste aantal, maar België met grote voorsprong koploper wat betreft het aantal vuile diesels per inwonersaantal."

Kortom, de laatste weken en maanden zijn verschillende alarmerende studies gepubliceerd, die de nood aan verantwoord overheidsoptreden alleen maar versterken.

Minister, wat is de stand van zaken van de interfederale werkgroep met betrekking tot dieselgate? Wanneer komt deze werkgroep met concrete resultaten? Hoeveel keer is die samengekomen? Is ze al gereactiveerd sinds juni? Hebt u kennis genomen van de verschillende studies omtrent de NOx-uitstoot? Deelt u de bezorgdheid van vele burgers over de luchtkwaliteit in Vlaanderen? Welke maatregelen zult u nemen om de Vlaamse luchtkwaliteit, en dan in het bijzonder de NOx-concentraties, versneld te verbeteren? Welke prioriteiten schuift u naar voren bij de Belgische standpuntvorming over uitstootnormen en fraude om het Europese beleid vorm te geven?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Meuleman, gisteren was er hier in Brussel in de KBC een studiedag over de stand van zaken over onder andere de luchtkwaliteit in Vlaanderen. Het laatste rapport werd er voorgesteld en er werd vooruitgekeken naar de toekomst. Hans Bruyninckx, directeur van het Europees Milieuagentschap, heeft er duidelijk gezegd dat er in Vlaanderen heel veel inspanningen gebeuren. We behoren tot de goede leerlingen van de klas en zijn met onze aanpak een voorbeeld voor heel wat andere lidstaten en regio's in Europa. We zien dat jaar na jaar de luchtkwaliteit op alle parameters verbetert. Wil dat zeggen dat we er zijn? Neen, er zijn bijkomende maatregelen genomen, waarover straks meer.

Uw betoog alsof er niets gebeurt en alsof we leven in de slechtste luchtkwaliteit van Europa, wil ik ten stelligste ontkennen. We werken verder aan een nog betere luchtkwaliteit.

Ik kan u geruststellen: het is niet zo dat we ons als gevolg van de dieselgate plots bewust zijn geworden van het feit dat er iets moest worden gedaan aan de luchtkwaliteit. We waren daar al veel langer mee bezig en de resultaten zijn ook te zien. Sinds enkele jaren halen we de Europese normen.

Het actieplan luchtkwaliteit is al vaak aan bod gekomen in deze commissie. We hebben ook extra maatregelen om de concentratie van stikstofdioxide versneld te verbeteren. Al deze maatregelen staan in de luchtkwaliteitsplannen en de rapporteringen die jaarlijks worden voorgesteld. Voorbeelden zijn de hervorming van de belasting op de inverkeerstelling, die dateert van 2012. Daar is reeds rekening gehouden met de NO_x-uitstoot. In januari 2016 werd net om die reden het BIV-tarief voor dieselwagens opgetrokken. We hebben de Euro 6-norm erbij genomen omdat we die opportuun vonden. De effecten zijn er. Er is niet alleen de BIV, maar ook de jaarlijkse verkeersbelasting en de kilometerheffing voor vrachtwagens. We zien dat er steeds minder dieselwagens op onze Vlaamse wegen rijden. We hebben een trendbreuk teweeggebracht.

Daar blijft het niet bij. U verwijst naar heel veel mooie voorbeelden uit het buitenland, waar een aantal steden die vervuilende wagens bannen. Maar hier kan dat ook, we hebben het wettelijke kader daartoe aangepast. Antwerpen gaat ermee van start en Gent is van plan om hetzelfde te doen. Die lage-emissiezones en het bannen van vervuilende wagens uit de stad heb ik mogelijk gemaakt. Waar wachten onze steden nog op om het te doen?

Er zijn ook tal van andere maatregelen, ik heb u een aantal voorbeelden gegeven.

De aanpak van Dieselgate gebeurt in eerste instantie op Europees beleidsniveau. Er was gisteren een heel scherpe uitspraak van de directeur van het Europees Milieuagentschap. Het ging over de commissie in het parlement. Vraag was waarom men niet vroeger iets had gedaan op het Europese niveau terwijl iedereen wist dat die wagens vervuilender waren dan werd gezegd.

Voertuigen die op de Europese markt worden verkocht, moeten voldoen aan de Europese regels. Een van de lidstaten is het controleorgaan waarna alle andere lidstaten de goedgekeurde voertuigen moeten inschrijven. Fraude moet dus aangepakt worden door goede Europese regels die toegepast worden door de goedkeurende instanties. Verder onderzoek moet gebeuren door de lidstaten waar het voertuig werd gehomologeerd. In Vlaanderen worden er geen personenwagens gehomologeerd.

Via de totstandkoming van de Real Driving Emissions (RDE)-testprocedure doe ik wat mogelijk is om ervoor te zorgen dat de NO_x-emissies in reëel verkeer drastisch dalen. Ik beschouw het dan ook als een belangrijke stap vooruit dat vanaf midden volgend jaar nieuwe types dieselwagens aan de RDE-testregels moeten voldoen. Om fraude tegen te gaan, wordt parallel de typegoedkeuringsprocedure aangepast. Dit valt echter onder de bevoegdheid van minister van Mobiliteit, Ben Weyts.

Ik heb een jaar geleden besloten om onmiddellijk juridische stappen te ondernemen vanuit mijn bevoegdheid Leefmilieu en ik heb een aangifte gedaan van strafbare feiten middels een verklaring van benadeelde persoon. Tijdens de interfederale werkgroep waarnaar u verwijst, heb ik dat ook meegedeeld. Ik hoor trouwens dat er interesse zou zijn van andere gewesten om daarbij aan te sluiten.

Ook op 8 juli werd daar binnen de interfederale werkgroep opnieuw over gesproken. Ik denk dan ook dat dit de correcte aanpak is.

Intussen zijn er ook stappen gezet op het federale niveau, met name vanuit Economie.

Het is wat mij betreft ook wenselijk om zelfs op een nog hoger, namelijk het Europese niveau, eensgezind actie te ondernemen. Dat wordt verder besproken in de schoot van Eurojust.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, er waren drie werkgroepen. Bij de werkgroep Natuur en Milieu bent u rechtstreeks betrokken. Hoe vaak is die samengekomen? Is die werkgroep opnieuw geactiveerd?

Wat de luchtkwaliteit in Vlaanderen betreft, mogen we zeker niet op onze lauweren rusten. U hebt gelijk dat er een trage verbetering is maar we blijven wel onder de normen van de Wereldgezondheidsorganisatie. Die inspanningen moeten dan ook worden voortgezet.

Die wagens blijven een groot probleem. U zegt dat door de belasting op de inverkeerstelling het aantal dieselwagens fors is gedaald. Wanneer we echter het rapport bekijken van Transport & Environment, dan stellen we vast dat wij in absolute cijfers op de zesde plaats staan. Er rijden 3,4 miljoen dieselwagens rond in ons land, 1,4 miljoen zijn vervuilende dieselwagens. Per inwoner betekent dit dat België op 12,18 procent zit. Frankrijk staat op de tweede plaats met 8,3 procent, het Verenigd Koninkrijk op 6,7 procent, Duitsland op 6,5 procent enzovoort. Wij zijn absolute koploper wat het aantal vervuilende dieselwagens betreft.

Tegen die verdieseling, die nog altijd plaatsvindt, kunt u als minister toch actief optreden. Ik denk dat u daar nog veel te weinig actie tegen onderneemt.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Of de verdieseling wild om zich heen grijpt, durf ik te betwijfelen aangezien blijkbaar nog een op de vijf Vlamingen een diesel koopt sinds de vergroening van de belasting op de inverkeerstelling (BIV) enerzijds en de verkeersbelasting anderzijds. Dat er een discrepantie bestaat tussen de testbankresultaten en de werkelijke uitstoot, wisten we al heel lang, nog voor Dieselgate. Specialisten sloegen ons daarmee om de oren. Het werd gisteren ook nog eens aangetoond op een mooi beeld tijdens de studiedag van de Vlaamse Milieumaatschappij.

Ik betreur dat de werkgroep die zich daarover buigt, mede op uw verzoek, toch wat is ingeslapen, om het zacht uit te drukken.

Iedereen is het erover eens dat het niet kan dat producenten sjoemelsoftware verspreiden. We kunnen wel discussiëren over de manier waarop we daarmee moeten omgaan. Er moet een duidelijk signaal gaan naar die producten dat het niet kan dat de consument op die manier in het ootje wordt genomen. Ik hoop dan ook dat die werkgroep opnieuw van start gaat en iets doet om dat signaal te geven. Misschien kunt u, zoals ook mevrouw Meuleman vraagt, verduidelijken hoe met zit met die werkgroep.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik herhaal dat de ontdieseling in Vlaanderen is ingezet dankzij de maatregelen die we hebben genomen. We hebben dus zeker gestuurd op basis van de beslissingen over BIV, de jaarlijkse verkeersbelasting, de emissiezones. We zien daar een effect van.

U zegt dat het sneller zou moeten gaan. Wij hebben vooral gekeken naar het huidige wagenpark en we hebben daar een sociale component ingebracht, mevrouw

Meuleman. Het is toch niet de bedoeling om van vandaag op morgen elke Vlaming die met een dieselwagen rijdt, te straffen en te verplichten een nieuwe wagen te kopen. We hebben een sociale component ingebouwd, en niettegenstaande die sociale component zien we dat de ontdieseling van de nieuwe wagens is ingezet. Ik zie niet in wat we nog meer kunnen doen. Wanneer u over een sociaal en rechtvaardig beleid praat, is het toch ook belangrijk om daarin rekening te houden met mensen die niet zo kapitaalkrchtig zijn en met een oudere of tweedehandse wagen rijden. Het kan niet de bedoeling zijn dat zij in de problemen komen door het beleid dat wij uittekenen.

De lage-emissiezones houden daar wel rekening mee. In steden zullen die wagens worden geweerd. Die steden zullen wel een aantal sociale maatregelen kunnen invoeren, bijvoorbeeld voor mensen die geen alternatieven hebben of die zich niet op een andere manier kunnen verplaatsen.

Die component is ook van groot belang. We kunnen de ontdieseling bevorderen, de luchtkwaliteit verbeteren en toch ook een sociaal beleid voeren.

Die interfederale werkgroepen, waaronder ook de werkgroep milieu en gezondheid, komen samen. Er is een specifiek onderzoek gebeurd in Wallonië. De resultaten daarvan zouden worden overgemaakt, waarna de werkgroep opnieuw zou samenkomen. Ik zal vragen wat daar de stand van zaken is.

We hebben een duidelijk signaal gegeven aan de fabrikanten en een klacht ingediend. Daar kwamen wel wat sceptische reacties op, maar nu vindt iedereen het goed dat we dat hebben gedaan.

Dat onderzoek loopt bij het parket. We kunnen daar niet zomaar in tussenkomen. We blijven dat uiteraard wel verder opvolgen. We hebben recent trouwens inzage in het dossier gevraagd bij het parket, om de stand van zaken te kunnen nagaan.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, een jaar later lijkt het erop alsof het stof wat is gaan liggen en er nog bijzonder weinig vooruitgang wordt geboekt. De twee rapporten waar ik naar verwees, gepubliceerd in september, zijn vrij scherp en stellen dat er een grote verantwoordelijkheid bij Europa is. Ik volg u daar voor een stuk in, met betrekking tot het vastleggen van normen en zo. Maar ze zeggen ook dat het aan de lidstaten is om ervoor te zorgen dat de auto's met sjoemelsoftware worden teruggeroepen en verdwijnen, en dat de controles verscherpt worden. Als landen te weinig doen, zullen zij aan Europa vragen om die landen op het matje te roepen.

Het kan nooit kwaad om een proactief beleid te voeren. Ik zie dat zeer weinig in uw beleid wat dit thema betreft. Integendeel: wat de luchtkwaliteit betreft, bevat het beleid toch wel een aantal tegenstrijdigheden. We leggen nog steeds ringwegen aan en nemen beslissingen die ervoor zullen zorgen dat het autoverkeer nog zal toenemen. Er is dus nog werk aan de winkel op het vlak van luchtkwaliteit, en in dit dossier in het bijzonder.

Ik zal inderdaad bewaken dat die werkgroep zal samenkomen en dat u er samen met uw collega-ministers – want het is natuurlijk een gedeelde verantwoordelijkheid, over beleidsniveaus en over de verschillende ministers op Vlaams niveau heen – voor zorgt dat er stappen vooruit worden gezet.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.